HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מתני' (א)אלו אסורין (ב)ואוסרין בכל שהו [א]יין נסך [ב]ועבודת כוכבים [ג]ועורות לבובין [ד]ושור הנסקל [ה]ועגלה ערופה [ו]וציפורי מצורע ושער נזיר [ז]ופטר חמור [ח]ובשר בחלב [א] ושעיר המשתלח וחולין שנשחטו בעזרה הרי אלו אסורין ואוסרין בכל שהוא: **גמ'** תנא מאי קחשיב אי דבר שבמנין קחשיב ליתני נמי חתיכות נבילה אי איסורי הנאה קא חשיב ליתני נמי חמץ בפסח א"ר חייא בר אבא ואיתימא ר' יצחק נפחא האי תנא תרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסורי הנאה וליתני אגוזי פרך ורימוני בדן דדבר שבמנין ואיסורי הנאה הוא הא תנא ליה התם (ג)הראוי לערלה ערלה הראוי לכלאי הכרם כלאי הכרם וליתני ככרות של בעה"ב לענין חמץ בפסח (ד)מאן שמעת דא"ל ר"ע הא תנא ליה התם ר"ע מוסיף אף ככרות של בעה"ב: הרי אלו: למעוטי מאי למעוטי דבר שבמנין ולאו איסורי הנאה א"נ למעוטי איסורי הנאה ולא דבר שבמנין: **מתני'** (ה)יין נסך שנפל לבור כולו אסור בהנאה רשב"ג אומר (ו)ימכר כולו לעובד כוכבים חוץ מדמי יי"נ שבו: **גמ'** (ז)אמר רב הלכה כרשב"ג חבית בחביות אבל לא יין ביין ושמואל אמר אפי' יין ביין וכן אמר רבב"ח א"ר יוחנן אפי' יין ביין וכן א"ר שמואל בר נתן א"ר חנינא אפי' יין ביין וכן א"ר נחמן אמר רבה בר אבוה אפי' יין ביין א"ר נחמן (ח)[ט]הלכה למעשה יי"נ יין ביין אסור חבית בחבית מותר סתם יין אפי' יין ביין מותר:

מתני'

מתני' אלו אסורין ואוסרין בכל שהו. כל מקום שנתערבו שם אפי' אחד באלף לא בטיל ואוסרין את כולן: **יין נסך.** חבית באלף חביות: **ועבודת כוכבים.** צורה שעבדוה ונתערבה באלף צורות שאינן עבודת כוכבים: **ועורות לבובין.** דהוו נמי איסורי הנאה כדאמרן באין מעמידין (לעיל כט:): **וציפורי מצורע וחולין שנשחטו בעזרה.** איסורי הנאה הן ובמס' קדושין (דף נז.) מפרש להו: **ושער נזיר.** דאיסורי הנאה הוא דכתיב (במדבר ו) ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים: **ופטר חמור.** לאסור בהנאה כל זמן שלא נפדה: **[ובשר בחלב].** חתיכת בשר שנתבשלה בחלב ונאסרה בנותן טעם וחזרה ונתערבה באלף חתיכות אוסרת כולן בהנאה והאי תנא סבר בשר בחלב איסור הנאה דפלוגתא היא בכל הבשר בשחיטת חולין (דף קטז.). ויש שלמידים ממשנתנו דבשר בחלב במשהו וסבורין דהאי בכל שהו דקתני כגון טיפת חלב שנפלה לקדירה או חתיכת בשר קטנה שנפלה לקדירה ואפילו אין בה נ"ט וטעות הוא בידם דהא מפרשינן בגמרא דתנא דבר שבמנין קתני כגון חתיכה בחתיכות משום דדרכן לימנות חשיב ולא בטיל ואי בבשר שנתערב טעמו בחלב קמיירי או בטיפת חלב שנפל לקדירת [בשר] מי הוי דבר שבמנין ועוד הא אוקימנא(ט) כל איסורין שבתורה שלא במינו בנ"ט ואפי' לרב ושמואל דאמרי(י) במשהו בשלא במינו מודו ובכולה שחיטת חולין(כ) אמרינן בשר בחלב בנ"ט (א): שער נזיר דבר הנמכר במנין הוא כמה גיזות בסלע ועושין מהן שקין: **גמ' אי דבר שבמנין קחשיב.** משום דדרכו לימנות לא בטיל ואפי' לאו איסור הנאה נחשוב נמי חתיכות נבילה: **תרתי אית ליה דבר שבמנין ואיסורי הנאה.** דאיכא תרתי לחשיבותא דחשיב איסור דידהו הוא דלא בטיל אבל חמץ פרוסה בפסח הואיל ואין דרכו למנות בטיל ומשליך אחד מהן לנהר והשאר נותן לכלבו וחתיכת נבילה אע"ג דדבר שבמנין הוא כיון דלאו איסור הנאה הוא בטלה ברובא וחדא שדי לכלבים ואידך שרו באכילה: **אגוזי פרך.** מקום וכן רימוני בדן אם של ערלה או של כלאי הכרם הן ונתערבו באלף כולן ידלקו: **הא תנא ליה התם.** בסדר זרעים ומייתי לה בביצה שנולדה (ביצה ג:) וביבמות בהערל (דף פא:): **וליתני ככרות של בעה"ב לענין חמץ בפסח.** דדבר שבמנין הוא ואיסורי הנאה: **חבית בחבית.** דשקיל חדא(ל) ושדי בנהרא ואידך שרו בהנאה אבל יין שנתערב ביין כולו אסור בהנאה: **הלכה למעשה.** להורות על המעשה: **יין נסך.** ממש חבית בחבית מותר בהנאה חוץ מדמי אותה חבית אבל יין ביין כולו אסור בהנאה: **סתם יינן אפי' יין ביין מותר.** בהנאה חוץ מדמי אותו יין וכן הלכה:

אלו אסורין ואוסרין בכל שהו יי"נ. פ"ה מיירי בחבית יין נסך שנתערב באלף חביות כדאמרינן לקמן בגמ' דדבר שבמנין קחשיב ועבודת כוכבים צורת עבודת כוכבים שנתערבה באלף צורות ובשר בחלב חתיכת בשר שנתבשלה בחלב ונאסרה בנ"ט וחזרה ונתערבה באלף חתיכות דהיתר אוסרות כולם והאי תנא סבר דבשר בחלב אסור בהנאה כדמוכח בגמ' דהאי תנא אינו קחשיב רק דאיכא תרתי איסורי הנאה ודבר שבמנין ופלוגתא היא בפ' כל הבשר (חולין דף קטז.) אי אסור בהנאה אי לא רבותיו של רש"י רוצין לפסוק מתוך משנתנו דהלכה דבשר בחלב נאסר במשהו ומפרשים דאסורין בכל שהוא דקתני מתני' היינו טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר גדולה אע"ג דליכא טעמא אי נמי חתיכת בשר קטנה שנפלה בקדירה מלאה חלב אע"ג דלא יהיב טעמא וטעות הוא בידם דהא מפרש בגמ' דלא מיירי מתני' אלא בדבר שבמנין כגון חתיכה בחתיכות ומשום דהוי דרכן להימנות לא בטיל ואי בטיפת חלב מיירי או בחתיכת בשר קטנה הא לא הוי דבר שבמניין ועוד הא אסקינן (לעיל דף עג:) כל איסורין שבתורה בנ"ט ואפילו רב ושמואל דאמרי מין במינו במשהו בשלא במינו מודו ועוד דבכולה שמעתא דטיפת חלב דכל הבשר מיירי בהדיא דבשר בחלב בנ"ט: **הא** תנא ליה התם הראוי לערלה ערלה כו'. וא"ת לעיל נמי דפריך וליתני חתיכת נבילה היה לו לתרץ משום דהא תנא ליה במס' חולין פ' גיד הנשה (דף צו:) דתנן חתיכה של נבלה שנתערבה באלף כולן אסורות וי"ל דודאי גבי חתיכת נבילה ליכא לשנויי הכי דאע"ג דתנא ליה התם בחולין מ"מ הדר איבעי ליה למתנייה הכא (מ) (מדקתני) בשר בחלב (נ) וליכא למימר דבא לאשמועינן דבמשהו זה אינו דע"כ מיירי בחתיכה חשובה הראויה להתכבד דאי בחתיכה כל דהו פשיטא דבטלה וליכא למימר משום דהוי איסור הנאה לא בטלה אע"ג שאין בה חשיבות שהרי ערלה (וכלאים) וכלאי הכרם איסורי הנאה נינהו ואפ"ה אמרינן יעלו באחד ומאתים אלא ודאי מיירי בחתיכה חשובה כי ההיא דחולין אלמא הדר תני ליה אע"ג דכבר תנא ליה התם ולכך הוה פריך וליתני חתיכה של נבילה וא"ת ויי"נ דקתני לה במתני' על כרחך מיירי בחביות סתומות כיון דתרתי אית ליה וא"כ אמאי תנייה הכא הא כבר תנא ליה התם במס' ערלה (פ"ג מ"ז) דקתני וחביות סתומות וי"ל דאיצטריך לאשמועינן חומרא אפי' בסתם יינם אע"פ שהוא מדבריהם ועוד איכא למימר דיי"נ הכא במכילתין עיקר הוא למתנייה לכך תנייה אע"פ ששנה כבר במקומות אחרים כה"ג אבל שאר דברים שאינו שונה אותן כאן כי אם אגב גררא דיין נסך שם אני אומר שלא חש לשנות אותם השנויים במקום אחר: **למעוטי** דבר שבמנין ואין איסורי הנאה. לכאורה משמע דאתא למעוטי דלא הוי במשהו וא"כ פליגא הך דהכא להיא דפ' גיד הנשה (חולין דף ק. ושם) דקתני התם דחתיכת נבילה אינה בטלה משום דהוי דבר שבמנין אע"ג דלא הוי איסורי הנאה וקשיא דא"כ ה"ל לתלמודא לאתויי מתני' דהתם ולמפרכה מיניה אההיא דהכא לכך נראה לי למעוטי דקאמר הכא היינו דלא חשיב הכא דבר שבמנין ולא איסורי הנאה שלא ירד לשנות רק היכא דאיכא תרתי וכה"ג איכא פ"ק דב"ק (דף ה.) למעוטי מסור ומפגל דהוי נמי פי' שלא ירד לשנותם אע"ג דמחייב עלייהו. [ועיין תוס' חולין דף ק. שילהי ד"ה שאני]: **אי** נמי למעוטי איסורי הנאה כו'. הכא הוי ודאי למעוטי איסורי הנאה דלא הוי במשהו אלא בטל כיון דלא הוי דבר שבמנין (ס) כדפירש לקמן וקשה השתא לא הוי למעוטי דסיפא דומיא דלמעוטי דרישא דרישא היינו שלא ירד לשנות דבר שבמנין ולאו איסורי הנאה אבל מ"מ אמת הוא דהוי במשהו וסיפא אמר דאתא למעוטי דלא הוי במשהו כלל כדפרישית ושמא יש ליישב למעוטי דסיפא נמי דהיינו שלא ירד לשנותו אבל מ"מ אמת הוא דאיכא איסורא דהוי במשהו כגון חמץ בפסח שאסור בהנאה והוי במשהו אפי' בלא חשיבות דבר שבמנין דהא אפי' תערובת דחמץ בעלמא הוי במשהו והשתא ניחא דלמעוטי דרישא ודסיפא ממעט הנך ג' דברים שהקשה התלמוד מהם חתיכת נבילה וחמץ בפסח מיהו הא לא מתוקמא אלא לרב דאמר (פסחים כט:) חמץ במשהו: **אמר** רב הלכה כרשב"ג בחבית דאמר ימכר כולו לעובד כוכבים כו'. וא"ת וכי פליג רשב"ג אסתם מתני' דקתני יין נסך במשהו ואוקמינן בחבית בין החביות וקאמר במשהו וי"ל דרשב"ג מוקי לה לענין שלא יכול למכור כל אחד ואחד לבדו לפי שאינו בטל למיהוי היין נסך היתר ע"י ביטול אבל כל התערובת (כחד) ודאי יוכל למכור חוץ מדמי חבית שבו:

הגה

מסורת הש"ס

א) תמורה כח. זבחים עא:, ב) [ועי' תוס' זבחים עב. ד"ה אלא וכו' שהקשו דליחשי' נמי הכא עוד כמה דברי'], ג) ערלה פ"ג מ"ז [ביצה ג: יבמות פא: זבחים עב:], ד) [גי' הר"ן מאן שמעת ליה דאמר חמץ בפסח אסור בהנאה רבי עקיבא הא תנא ליה וכו'], ה) בכורות לז., ו) [לעיל עא:], ז) [שם], ח) ברכות כד. וש"נ, ט) [לעיל עג:], י) [שם], כ) [כגון חולין קח.], ל) [דמי חדא. רש"ש], מ) [צ"ל כדקתני], נ) [וע"ע תוס' חולין ק. ד"ה שאני חתיכה], ס) [כדפי' וקשה כצ"ל. רש"א],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ובשר בחלב וכו' בחלב בנותן טעם הס"ד וכאן צ"ל הפיסקא גמרא ואח"כ צ"ל ד"ה אי דבר שבמנין ואח"כ ד"ה שער נזיר דבר הנמכר ואח"כ ד"ה תרתי:

הגהות הגר"א

[א] במשנה ושעיר המשתלח. נמחק. (וכן בירושלמי ורי"ף ורא"ש ליתא ועי' תוס' זבחים עב א' ד"ה אלא. ומיהו הוה מצי למיתני איברי שה"מ למ"ד כו'):

מוסף רש"י

ועורות לבובין. שקורעין כנגד הלב, דרכן לעשות כן לעבודת כוכבים ומוציאין את הלב דרך הנקב ומיתסר משום זבחי מתים (לעיל כט:) שנוקבין כנגד הלב קרע עגול ודרך אותו נקב הוציאו האימורין והקטירום לעבודת כוכבים ותקרובת עבודת כוכבים אסור בהנאה (תמורה כח.). **ושיער נזיר.** אסור בהנאה דבעי שילוח תחת הדוד (שם). **ובשר בחלב.** חתיכת בשר שנתבשלה בחלב ושוב נתערבה באלף חתיכות, כולן אסורות, ואליבא דמ"ד בשר בחלב אסור בהנאה, בשחיטת חולין (קיד:) בפרק כל הבשר (שם). **הראוי לערלה ערלה.** אותן שהן מין אילן וערלה נוהגת בהן מקדשין את ערוביהן משום ערלה, והראוי לכלאי הכרם, כגון חלפי תרדין וקולחי כרוב וככרות, שאינן מין אילן, מקדשין ערוביהן באיסור כלאי הכרם (ביצה ג: וכעי"ז יבמות פא:).

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה ו ופט"ז הלכה כח טוש"ע י"ד סי' קלד סעיף א]:

קלד ב מיי' פ"ז מהל' עבודת כוכבים הלכ' ט סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמ סעיף א:

קלה ג מיי' שם טוש"ע שם:

קלו ד ה ו ז מיי' פט"ז מהלכות מאכלות אסורות הל' ז סמג לאוין קמא:

קלז ח מיי' שם הל' ו:

קלח ט מיי' שם הלכ' כט סמג שם טוש"ע י"ד סי' קלד סעיף ב:

SHAS MOZNAIM